

Честит празник на буквите и словото

Автор(и): Растителна защита
Дата: 24.05.2021 Брой: 5/2021

В един от най-хубавите празници – 24 май, деня на Светите братя Кирил и Методий, на буквите, словото и езика, ще се върнем в онези далечни времена, когато на хартия се е зараждала българската земеделска наука.

Както е записано във Фонда на Централната Селскостопанска библиотека, първият периодичен вестник на земеделска тематика е „Ступан” – земеделско-икономически вестник. Той започва да се издава през далечната 1874 г. във Видин от Димо Хранов, който след като прекъсва учителската си кариера в Раград, продължава образованието си в земеделското училище в Крижевци, Кралство Хърватия и Славония. След това заедно с Михалаки Георгиев следва висше образование в земеделската академия в гр. Табор, Австро-унгарска Чехия. Първият брой на вестника излиза с подзаглавие „Земледелско-икономически

вестник“ на 1 януари 1874 г. Първоначално земеделският вестник се издава в България, а от юни 1875 г. в Русе и Букурещ (в печатницата на Любен Каравелов, в която Димо Хранов е съдружник) до 1876 г., когато спира да излиза поради настъпилите в България революционни събития.

На 1 юни 1874 г. в 6-та книжка, в статията „Народните училища спрямо земледелието“ авторът дава ценни съвети за развитието на земеделското образование, защото „училищата са едно от най-главните средства, чрез които може да напредне един народ не само душевно, умствено, но и веществено, то и ние без тях (училищата) не можем да достигнем напълно желаемата цел и в земеделско- стопанско отношение“.

Съдържанието на изданието е изпълнено с актуалните за времето си земеделски теми: земеделие, животновъдство, бубарство, пчеларство, „съдружаването“, „домашната економия“ и въобще „ступанството“. До края на излизането си вестникът поддържа тази редакционна политика и публикува статии, свързани с развитието на селското стопанство, икономически вести, както и отзиви за книги.

Сред активните сътрудници са Стефан Бобчев, Михалаки Георгиев, Кръстьо Мирски, Тодор Станчев, Никола Сукнаров, Спас Тумпаров и други. Благодарение на своето полезно съдържание, „Ступан“ се разпространява с абонамент не само във Видин, но и в други селища в страната.

През май 2006 г. видинската журналистическа гилдия по инициатива на вестник „Ние“ издига пред Стамбол капия паметник на първите вестникари в града.

Голяма част от учебните пособия, които са били в помощ на първите учители и ученици по земеделски науки у нас, са написани и издадени от баща и син Стрибърни.

Вацлав Стрибърни е чешко-български ботаник, учител и градинар, който се счита за основоположник на южнобългарското овощарство, зеленчукопроизводство, пчеларство и паркоустройство. Той въвежда за първи път отглеждането на ягодите и аспержите в България. Роден в Чехия и придобил богат земеделски опит в историческите паркове и градини на граф Кински, през 1883 г. е поканен като учител в Земеделското училище в Садово, където работи в продължение на 37 години. Създава училищна сортиментна градина и парка около училището.

Успява да създаде огромни колекции с хербарии с различни растителни видове, за съжаление част от тях са унищожени по време на бомбардировките над София през Втората световна война, оцелелите се съхраняват в Ботаническия институт на Карловия университет в Прага, в Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания при Българска академия на науките, в Катедрата по ботаника към Биологическия факултет на Софийския университет, в Аграрния университет в Пловдив.

„Градинарство – овощарство“ е учебникът, по който е преподавал Вацлав Стрибърни – учител и градинар при Държавното практическо земеделско училище в с. Садово при гр. Пловдив. Годината е 1888, изданието е на ученическата цинкография, красиво илюстрирано.

Написва над 25 учебника по овощарство, градинарство, цветарство и практически ръководства. Автор е на около 50 статии по различни селскостопански въпроси, публикувани главно в списание „Садово“ и вестник „Орало“.

Синът му Венцеслав Стрибърни продължава делото му, но се посвещава на друг район в страната – Плевен. През 1910 г. постъпва като учител в Земеделското училище в „Образцов чифлик“ край Русе. След това последователно е учител в Плевенското лозаро-винарско училище (1911) и учител в Садово (1914). През 1916 г. отново се завръща в Плевен и остава да работи там в продължение на 36 години, до 1948 г. Завежда Ловно-естественоисторическия музей в града след 1924 г. и е член на редакционния комитет на излизалото в Плевен списание „Лозарски преглед“ през периода 1930 – 1937 г.

Автор е на учебници и ръководства по цветарство, градинарство и овощарство.

Известна негова монография е „Ръководство по овощарство“ (1921), както и други трудове, посветени на флората и фауната на Плевен и околностите.

Има голям принос за създаването на паркове и оранжерии в земеделските училища, в които преподава. Успява да систематизира повече от 150 вида, числящи се към 40 ботанически фамилии